

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ

ΑΡ. ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ 1/2024

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΤΥΡΙΝΗΣ

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Βρισκόμαστε στὴν ἀφετηρία τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, μιᾶς σπουδαίας πνευματικῆς περιόδου, πὺ μπορεῖ νὰ ἀλλάξει τὴ ζωὴ μας καὶ νὰ μᾶς φέρει πιὸ κοντὰ στὸν Θεό, τόσο κοντὰ πὺ νὰ μᾶς θυμίζει τὴν παραδείσια ζωὴ τῶν Πρωτοπλάστων. Συχνὰ μὲ τις συζητήσεις μας προσπαθοῦμε νὰ φανταστοῦμε τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων πρὶν τὴν Πτῶση, ἀλλὰ καὶ τὴ μέλλουσα ζωὴ. Εἰσερχόμενοι στὴ Μ. Τεσσαρακοστὴ μποροῦμε νὰ δοῦμε τὴ ζωὴ στὸν Παράδεισο χωρὶς νὰ χρειάζεται νὰ φιλοσοφήσουμε ἢ νὰ δημιουργήσουμε νοητικὲς συνθέσεις ξένες μὲ τὴν ἀνθρώπινη καθημερινότητα.

Μὲ τὴν εἴσοδό μας στὴ Μ. Τεσσαρακοστὴ καὶ μὲ τὴν ἔμφραση πὺ ἀποδίδεται στὴ νηστεία, τὴν ταπείνωση καὶ τὴ μετάνοια, στὴν πραγματικότητα μεταφερόμαστε στὸν Παράδεισο, πρὶν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ ἐκδιωχθοῦν ἀπὸ αὐτόν. Ὁ Θεὸς δημιουργεῖ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ σῶμα καὶ ψυχὴ μὲ σκοπὸ ἢ ψυχὴ στραμμένη πρὸς τὸν Θεὸ νὰ καθοδηγεῖ τὸ σῶμα καὶ συνολικὰ ὀλόκληρο τὸν ἄνθρωπο στὴν ἔνωση καὶ τὴν ὁμοίωση μὲ τὸν Θεό. Ἡ ἀδιατάρακτη πορεία πρὸς τὴ θέωση εἶχε ὡς προϋπόθεση τὴν τήρηση τῆς ἐντολῆς τῆς νηστείας. Ὁ Θεὸς ζήτησε ἀπὸ τοὺς Πρωτοπλάστους νὰ μὴν φᾶνε ἀπὸ τὸν καρπὸ τοῦ δέντρου τῆς γνώσης τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ὥστε ἢ ψυχὴ τους νὰ καθοδηγεῖ τὸ σῶμα κι ὄχι τὸ ἀντίστροφο. Ἔτσι ἢ νηστεία μᾶς θυμίζει ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σῶμα μὲ τις ἀνάγκες καὶ τις ἐπιθυμίες του πὺ συνεχῶς φροντίζουμε, ἔχουμε καὶ ψυχὴ. Μάλιστα ἢ ψυχὴ μας ἔχει ἠθικὴ προτεραιότητα καὶ θὰ πρέπει μὲ

τήν ἐλευθερία πού τήν χαρακτηρίζει νά καθοδηγεῖ τήν ὕπαρξή μας ὥστε νά συναντήσουμε τόν Θεό καί νά φθάσουμε μαζί μέ τόν Χριστό στήν ἀνάστασή Του.

Μετά τήν παρακοή στήν ἐντολή τῆς νηστείας, ἡ ψυχὴ ἀδυνατεῖ νά παίξει τόν κυρίαρχο ρόλο τῆς, χάνει τήν ἰσχύ τῆς πάνω στό σῶμα καί τίς ἐπιθυμίες του, μέ τὸ σῶμα πιά νά ἀναλαμβάνει τόν κυρίαρχο ρόλο ἀντιστρέφοντας τήν τάξη τοῦ Θεοῦ. Μὲ τήν ἀδύναμη καί ἀνήμπορη ψυχὴ ἡ σχέση τῶν ἀνθρώπων μέ τόν Θεό περνάει σέ κατάσταση κρίσης, χαλοῦν οἱ ἀνθρώπινες σχέσεις, οἱ σχέσεις ἀνδρῶν καί γυναικῶν, οἱ σχέσεις τῶν ἀδελφῶν ἀναμεταξύ τους καί ὅλες οἱ ὑποθέσεις τῶν ἀνθρώπων γίνονται δύσκολες, κουραστικές, ὀδηγώντας τελικὰ στόν θάνατο. Ἡ Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ σέ νηστεία ὥστε νά ἀνακτήσουμε τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς μας. Αὐτὴ ἡ δύναμη θὰ μᾶς φέρει πιὸ κοντὰ μέ τόν Θεό καί τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ νηστεία θὰ τηρεῖται ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀλλὰ θὰ γίνεταί φανερὴ ἀπὸ τόν Θεό μέσα ἀπὸ τίς πράξεις μας. Ἡ φροντίδα τῶν ἄλλων προϋποθέτει τὴ νηστεία.

Ἡ τήρηση τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ στόν Παράδεισο συνδέεται καί μέ τὴν ταπείνωση. Ὁ σύγχρονος πολιτισμός, ἕνας πολιτισμὸς ἀτομικῶν δικαιωμάτων, τοποθετεῖ στό ἐπίκεντρο τῆς ζωῆς τὸν ἑαυτό μας, τὴν ἀτομικὴ μας ἐλευθερία καί τὴν ἀνεξαρτησία μας ἀπὸ τὴ βούληση ὁποιουδήποτε ἄλλου, ἀκόμα καί τοῦ Θεοῦ. Ἡ κατάσταση αὐτὴ θυμίζει τὴν ἐπιλογή τοῦ Ἀδάμ καί τῆς Εὕας πού ἐμπιστεύτηκαν τὴ δική τους γνώμη καί ἡ ὁποία στήν προκειμένη περίπτωση δὲν ἦταν τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὴ γνώμη τοῦ πονηροῦ.

Ἡ Ἐκκλησία προβάλλοντας τὴν περίοδο τῶν νηστειῶν τὴν ἀρετὴ τῆς ταπείνωσης θέλει νά μᾶς θυμίσει ὅτι ἡ γνώμη μας, τὸ θέλημά μας, θὰ πρέπει νά ταυτίζεται μέ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ὑπακούοντας στίς ἐντολές Του. Ἡ νηστεία ἀποσκοπεῖ στό νά βάλει τὰ θεμέλια γιὰ νά ἀλλάξει ἡ κατάσταση τῆς ψυχῆς μας, ἀλλὰ νηστεία χωρὶς ταπείνωση στήν πραγματικότητα δὲν ὑπάρχει. Ταπείνωση εἶναι ἡ ἐλεύθερη ἐπιλογή τοῦ ἀνθρώπου νά ὑπακούσει στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί νά δεχθεῖ χωρὶς διαμαρτυρία τίς δωρεές Του. Ταπείνωση εἶναι νά πιστεύουμε ὅλο καὶ λιγότερο

στην ορθότητα τῆς γνώμης μας πού ὅλο καὶ περισσότερο διαμορφώνεται ἀπὸ τοὺς σύγχρονους τρόπους πληροφόρησης καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ. Τὴν περίοδο τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ταπείνωση εἶναι νὰ ἀναζητοῦμε ὅλο καὶ περισσότερο τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἀφήνοντας στὴν ἄκρη τὴ δική μας γνώμη, ἀλλὰ καὶ τὴ γνώμη τῶν ἄλλων. Ἡ ταπείνωση εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς νηστείας. Ἡ νηστεία διαστρέφεται ὅταν νηστεύοντας ἐπιθυμοῦμε τὸν θαυμασμὸ τῶν ἀνθρώπων γιατί τότε φαίνεται ὅτι μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ γνώμη τους κι ὄχι ἡ βούληση τοῦ Θεοῦ: «σὺ δὲ νηστεύων ἀλειφαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων». Ἄν θέλουμε νὰ ἐπιδείξουμε πνευματικὸ ζῆλο, τὸ ἔργο τῆς ταπείνωσης εἶναι τὸ ἔργο πού ἀξίζει τὸν ζῆλο μας περισσότερο ἀπὸ ὅποιοδήποτε ἄλλο.

Αὐτὸ πού, ἐπίσης, θυμόμαστε γιὰ τὸν Παράδεισο εἶναι ὅτι ὁ Θεὸς ἐπιδίωξε τὴ μετάνοια τῶν Πρωτοπλάστων. Ὁ Ἀδὰμ ἀμαρτάνει καὶ κρύβεται τρομαγμένος ἀπὸ τὸν κρότο πού νομίζει ὅτι δημιουργεῖ τὸ περπάτημα τοῦ Θεοῦ στὸν Παράδεισο: «κρότον τοῖς ὤσιν ἠχηθεῖσα, τῷ φόβῳ ἐκρύβη». Εἶναι σίγουρο, ὅμως, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ εἶχε τὸ πιὸ γλυκὸ περπάτημα, μὲ τὸν ἦχο του νὰ εἶναι ὁ πιὸ μελωδικὸς πού θὰ μπορούσε νὰ ἀκουστεῖ. Ὁ Θεὸς ἀναζητεῖ τὸν ἄνθρωπο φωνάζοντας «Ἀδὰμ ποῦ εἶσαι;» καὶ ἀπευθύνει τὴν ἐρώτηση «μήπως ἔφαγες ἀπὸ τὸν καρπὸ τοῦ δέντρου ποῦ σοῦ εἶπα νὰ μὴν φάγεις;», μὲ σκοπὸ νὰ τὸν ὀδηγήσει στὴ μετάνοια. Ὁ Ἀδὰμ καλεῖται νὰ συνειδητοποιήσει τὴν ἀλλαγὴ τῆς κατάστασής του πού πιά θὰ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν ἀνασφάλεια, τὸν φόβο, τὴν ντροπὴ, τὴ φυγὴ μακριὰ ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὴ εἶναι ἡ κατάσταση τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου, ἡ δική μας κατάσταση καὶ ἡ ὁποία παρ' ὅλα αὐτὰ δὲν θέλουμε νὰ ἀλλάξει, φοβόμαστε μήπως ἀλλάξει ἡ ζωὴ μας. Ἀλλὰ αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ἡ μετάνοια, νὰ κατανοοῦμε ὅτι βρισκόμαστε μακριὰ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα μας καὶ νὰ θέλουμε νὰ ἀλλάξει ἡ ζωὴ μας ὥστε νὰ ἐπιστρέψουμε κοντὰ του. Ἐνδειξη μετάνοιας εἶναι ἡ βέβαιη αἴσθησις ὅτι τὸ τρέξιμο τοῦ Πατέρα γιὰ νὰ μᾶς φιλήσει στὸν τράχηλο, «δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν», δὲν προκαλεῖ κρότο, ἀλλὰ οὐράνια μελωδία στὰ

αυτιά μας. Απόδειξη μετάνοιας είναι ή βούλησή μας νὰ μὴν ἀκολουθήσουμε τὸν Ἀδὰμ στὶς καταγγελίες του πὸς θὰ προσβάλλουν τὴ συζυγία μὲ τὴν Εὐὰ καὶ θὰ βάλουν σὲ μόνιμο κίνδυνο τὴν οἰκογένεια καὶ τὴν ἀνθρώπινη κοινότητα. Μετάνοια δείχνει ή ἀπόφασή μας νὰ συγχωροῦμε τὰ παραπτώματα τῶν ἀνθρώπων πὸς εἶναι παρόντες στὴ ζωὴ μας.

Ἔτσι φθάνει κανεὶς νὰ ζεῖ μιὰ ζωὴ πὸς ταιριάζει στοὺς οὐρανοὺς γιατί ἐκεῖ πιά στρέφεται ή προσοχή μας καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μας, ὥστε νὰ μαζεύουμε θησαυροὺς πὸς δὲν φθείρονται καὶ δὲν χάνονται. Αὐτὸ συμβαίνει ὅταν ἀρχίζουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι ή νηστεία, ή ταύτιση τοῦ θελήματός μας μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ή συγχώρεση τῶν ἄλλων ἀποτελοῦν τὸν πλοῦτο τῆς ζωῆς μας. Σὲ αὐτὸ τὸν πλοῦτο θὰ πρέπει νὰ ἀναγνωρίζουμε τὴν ὑπαρξή μας καὶ νὰ ἀναπαύεται ή καρδιά μας: «ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ή καρδιά ὑμῶν».

Ἄν θέλουμε τὸ «στάδιο τῶν ἀρετῶν» νὰ ἀλλάξει τὴ ζωὴ μας, θὰ πρέπει νὰ ἀκολουθήσουμε τὸν Χριστὸ πὸς «νηστεύει» ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα πὸς οἱ ἄνθρωποι προτιμοῦν νὰ θησαυρίζουν, ὑπακούει μέχρι θανάτου στοῦ θέλημα τοῦ Θεοῦ σηκώνοντας τὸν σταυρὸ του, συγχωρᾷ τοὺς σταυρωτὲς του καὶ ἀναλαμβάνει τὶς ἁμαρτίες ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὴ ή πορεία ὄχι μόνο μᾶς ἀνακαλεῖ στοὺν Παράδεισο, ἀλλὰ μᾶς φέρνει μέχρι «τὸν οὐρανὸ τοῦ οὐρανοῦ», ὅπου ὁ Κύριος ἐκάθισε στὰ δεξιὰ τοῦ Πατρὸς. Ἄς ἀγωνιστοῦμε μὲ ἀποφασιστικότητα αὐτὴ τὴν περίοδο ὥστε νὰ φέρουμε στὴ ζωὴ μας αὐτὲς τὶς μεγάλες δωρεὲς τοῦ Θεοῦ.

Διάπυρος πρὸς Κύριον εὐχέτης,

† Τριμυθούντος Βαρνάβας

† Ὁ Τριμυθούντος Βαρνάβας

ΣΗΜ: Ὁ Ἐφημέριος καθίσταται ὑπεύθυνος γιὰ τὴν ἀνάγνωση τῆς Ἐγκυκλίου αὐτῆς τὴν Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς, 17 Μαρτίου 2024, καὶ ἀκολουθῶς τὴν ἀνάρτησή της στὸν πίνακα ἀνακοινώσεων τοῦ Ναοῦ.